

สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รับที่.....
รับที่(อีเมล)..... 3875
วันที่ 19 เม.ย. 2565 19.252



ที่ ดศ (สพธอ) ๕๑๑.๐๓/๓๑๖

สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์
อาคารเดอะ ไนน์ ทาวเวอร์ แกรนด์ พระรามเก้า
(อาคารบี) ชั้น ๒๑ เลขที่ ๓๓ / ๔ ถนนพระราม ๙
แขวงห้วยขวาง เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร
๑๐๓๑๐

๑๙ เมษายน ๒๕๖๕

เรื่อง ความเห็นและข้อสังเกตต่อร่างหลักการของกฎหมายว่าด้วยเศรษฐกิจแพลตฟอร์ม

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๓/ว(ล) ๘๗๖๙ ลงวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๕

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้ส่งข้อเสนอหลักการกฎหมายว่าด้วยเศรษฐกิจแพลตฟอร์ม เพื่อให้สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ เสนอความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้องหรือส่วนอื่นที่เห็นสมควรเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี นั้น

สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (สพธอ.) พิจารณาข้อเสนอหลักการดังกล่าวแล้วขอเรียนว่าร่างหลักการของกฎหมายว่าด้วยเศรษฐกิจแพลตฟอร์มดังกล่าว มีความเชื่อมโยงกับร่างพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการควบคุมดูแลธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลที่ต้องแจ้งให้ทราบ พ.ศ. และ สพธอ. เห็นด้วยในหลักการและวัตถุประสงค์ตามร่างหลักการของกฎหมายว่าด้วยเศรษฐกิจแพลตฟอร์มดังกล่าว อย่างไรก็ตาม เพื่อประโยชน์ต่อการพิจารณาร่างกฎหมายว่าด้วยเศรษฐกิจแพลตฟอร์ม สพธอ. จึงขอเสนอความเห็นและข้อสังเกตเพิ่มเติม ดังนี้

๑. เนื่องจากร่างหลักการกฎหมายว่าด้วยเศรษฐกิจแพลตฟอร์มมีความเกี่ยวข้องกับกฎหมายอื่นหลายฉบับ ดังนั้นจึงควรมีการพิจารณาถึงความเชื่อมโยงกับกฎหมายที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน อาทิ เนื้อหาที่ผิดกฎหมายตามกฎหมายว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ข้อยกเว้นความรับผิดของผู้ให้บริการตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๕ (หลักการ Notice-and-takedown) เพื่อความชัดเจนทั้งในมิติการบังคับใช้กฎหมายและการปฏิบัติตามกฎหมาย

๒. ควรพิจารณากำหนดมาตรการและกลไกการบังคับใช้ที่เหมาะสมและสามารถบังคับใช้กับผู้ให้บริการทั้งที่ประกอบธุรกิจอยู่ในราชอาณาจักร และที่ประกอบธุรกิจอยู่นอกราชอาณาจักรแต่ให้บริการแก่ผู้ใช้บริการซึ่งอยู่ในราชอาณาจักร เพื่อให้ปฏิบัติตามหน้าที่ที่กำหนดในกฎหมายนี้อย่างเท่าเทียมกัน

๓. การกำหนดหน้าที่และข้อยกเว้นต่าง ๆ ตามหลักการที่ ๑ ถึงหลักการที่ ๓ ควรพิจารณาให้เหมาะสมกับประเภทหรือลักษณะของผู้ให้บริการ อาทิ หน้าที่ในการปฏิบัติตามคำสั่งศาลหรือคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย อันเป็นหน้าที่ที่พึงกำหนดให้ผู้ให้บริการที่เกี่ยวข้องกับระบบเศรษฐกิจแพลตฟอร์มทุกประเภทดำเนินการ รวมถึงผู้ให้บริการที่มีขนาดเล็ก และผู้ให้บริการที่ให้บริการจำกัดเฉพาะสินค้าหรือบริการที่ตนเป็นผู้แทนจำหน่ายหรือเป็นผู้ผลิตเท่านั้น โดยอาจกำหนดเป็นการยกเว้นหน้าที่บาง

ประการจะเหมาะสมกว่าการยกเว้นให้ผู้ให้บริการที่มีลักษณะดังกล่าวไม่ต้องปฏิบัติตามหน้าที่ในกฎหมายนี้

๔. การระงับการให้บริการตามหลักการที่ ๔ ข้อย่อย ๔.๖ ควรกำหนดให้เป็นการระงับการให้บริการสำหรับผู้ที่กระทำความผิดเรื่องเดิมซ้ำ ซึ่งเป็นหลักการเดียวกับร่าง Digital Services Act ของสหภาพยุโรป หรืออาจพิจารณาเพิ่มกลไกการโต้แย้งคำสั่งระงับการให้บริการของผู้ให้บริการด้วย

๕. หน้าที่เพิ่มเติมของผู้ให้บริการแพลตฟอร์มขนาดใหญ่ในการเปิดเผยปัจจัยที่ส่งผลให้นำเสนอโฆษณาให้ผู้ใช้งานตามหลักการที่ ๕.๔ ซึ่งกำหนดให้ผู้ให้บริการเปิดเผย parameter ที่ใช้ในการเลือกเสนอสินค้า บริการ หรือผลิตภัณฑ์ให้ผู้ใช้งาน เห็นควรเสนอกำหนดหน้าที่ของผู้ให้บริการแพลตฟอร์มขนาดใหญ่ในการเปิดเผยเฉพาะ main parameter หรือปัจจัยหลัก โดยหากไม่ดำเนินการดังกล่าวอาจมีกลไกกำหนดให้ต้องเปิดเผยข้อมูลเพิ่มเติม เช่น parameter หรืออัลกอริทึมที่เกี่ยวข้องภายใต้เงื่อนไขหรือข้อจำกัดบางประการ

๖. หลักการที่ ๗ เรื่องของการกำกับดูแลสัญญาระหว่างผู้ให้บริการและผู้ให้บริการแพลตฟอร์ม ซึ่งจะบังคับกับผู้ให้บริการแพลตฟอร์ม ในขณะที่การแบ่งประเภทตามหลักการที่ ๑.๔ ผู้ให้บริการสืบค้นแหล่งที่ตั้งของข้อมูลคอมพิวเตอร์ (online search engine) ถูกจัดอยู่ในกลุ่มผู้ให้บริการรับฝากข้อมูล (hosting services) จึงเห็นควรเสนอให้นำหลักการที่ ๗ นี้มาใช้กับผู้ให้บริการสืบค้นแหล่งที่ตั้งของข้อมูลคอมพิวเตอร์ (online search engine) ด้วยเนื่องจากจำเป็นต้องอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ที่ดูแลในเรื่องความโปร่งใสและเป็นธรรมเช่นกัน นอกจากนี้ แนวทางการเข้าถึงและใช้ข้อมูลควรกำหนดให้ครอบคลุมถึงข้อมูลอื่นนอกจากข้อมูลส่วนบุคคลด้วย

๗. เนื่องจากรูปแบบธุรกิจ (business model) ของแพลตฟอร์มที่ให้บริการขนส่ง (logistic) ที่ต้องมี rider จำนวนมากนั้นมีหลากหลายและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งบางกรณีอาจเข้าข่ายการเป็นลูกจ้างของผู้ให้บริการแพลตฟอร์มที่ให้บริการขนส่ง (logistic) หรือไม่ได้ ประกอบกับการกำกับดูแลเนื้อหาของสัญญาหรือข้อตกลงว่ามีความเหมาะสมหรือไม่เป็นเรื่องเฉพาะที่ขึ้นอยู่กับขอบเขตของธุรกรรมนั้นว่าเกี่ยวข้องกับเรื่องใด และอาจอยู่ในขอบเขตหน้าที่และอำนาจของหน่วยงานอื่น ดังนั้นในหลักการที่ ๗.๓ จึงควรเปิดช่องให้มีความยืดหยุ่นเพื่อรองรับกรณีดังกล่าว

๘. หลักการที่ ๘ หน้าที่และอำนาจของหน่วยงานกำกับดูแล เสนอให้เพิ่มเติมให้สอดคล้องกับอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๓๔/๒ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔ อาทิ การมีหนังสือแจ้งให้บุคคลใดมาให้ข้อมูลหรือส่งเอกสาร หรือหลักฐานใดๆ และการเข้าไปในสถานที่ของผู้ให้บริการในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้น จนถึงพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการของสถานที่นั้น เพื่อยึดหรืออายัดเอกสารและหลักฐาน รวมถึงสิ่งอื่นใดที่เกี่ยวกับการให้บริการที่สงสัยว่ามีไว้เพื่อใช้ หรือได้ใช้ในการกระทำความผิด

๙. หน่วยงานกำกับดูแลตามหลักการที่ ๘ (สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์) อาจได้มาซึ่งข้อมูลจำนวนโดยเฉลี่ยต่อเดือนของผู้ใช้งานที่อยู่ในระบบ (active user) ที่กำหนดให้ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มต้องจัดทำตามหลักการที่ ๔.๗ เท่านั้น ซึ่งเป็นเพียงส่วนหนึ่งของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการกำหนดว่าผู้ให้บริการใดเป็นผู้ให้บริการแพลตฟอร์มที่มีอำนาจควบคุมตามหลักการที่ ๑๐.๒ ดังนั้น หน่วยงานกำกับดูแลหลักของหลักการที่ ๑๐ (คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า) อาจต้องใช้กลไกอื่นในการได้มาซึ่งข้อมูลทีนอกเหนือจากจำนวนผู้ใช้งาน เพื่อประกอบการพิจารณาการประกาศรายชื่อผู้ให้บริการแพลตฟอร์มที่มีอำนาจควบคุม

อนึ่ง ในการพิจารณาร่างกฎหมายว่าด้วยเศรษฐกิจแพลตฟอร์มควรพิจารณาถึงความเหมาะสม

ของหน้าที่ของผู้ให้บริการแต่ละประเภท และความสอดคล้องกับกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการทำให้กฎหมายว่าด้วยเศรษฐกิจแพลตฟอร์มนั้นมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับทางปฏิบัติที่เป็นที่ยอมรับ เพื่อไม่ก่อให้เกิดภาระแก่ผู้ให้บริการเกินจำเป็น ในขณะที่ยังคงคุ้มครองสิทธิของผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งรวมถึงการกำหนดมาตรการการบรรเทาความเสียหายและการชดเชยหรือเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากการให้บริการไว้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

โยน : มิทา๓๖๖

(นายชัยชนะ มิตรพันธ์)

ผู้อำนวยการ

สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

โทร. ๐ ๒๑๒๓ ๑๒๓๔ (นางสาวศุภจิตรา เลาหวัดนภิญโญ / นายลิขสิทธิ์ จิตเจื้อจุน)

โทรสาร ๐ ๒๑๒๓ ๑๒๐๐

E-mail: supachitra@etda.or.th / likasit@etda.or.th